

**Adroddiad Monitro
Blynyddol
yr Asiantaeth Safonau Bwyd
i Gomisiynydd y Gymraeg**

2023 - 2024

Cynnwys

1. Cyflwyniad	2
2. Amcanion yr Uned Iaith Gymraeg	2
3. Prif Brosiectau	2
3.1 Adroddiad Safonau Bwyd	3
3.2 Adroddiad Blynyddol 2022 – 2023	3
3.3 Bwyd a Chi 2, Cylch 6	3
3.4 Adroddiad Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau 2023	4
4. Cyfryngau cymdeithasol	4
5. Gwefan food.gov	6
6. Cysylltu â ni.....	6
7. Ymwybyddiaeth.....	7
8. Gweithdrefnau mewnol	7
8.1 Hybiau dwyieithog ar y fewnrwyd	8
8.2 Sesiynau cynefino i staff newydd	8
8.3 Negeseuon y Cyfarwyddwr	8
8.4 Iechyd Da – grŵp cymorth staff ar gyfer iechyd a lles	9
9. Nifer a Chanran y Staff Dwyieithog	9
9.1 Strategaeth Sgiliau Dwyieithog.....	10
9.2 Recriwtio	11
10. Hyfforddiant Iaith	11
11. Technoleg Gwybodaeth.....	12
12. Sefydliad Cymeradwy ‘Cymdeithas Cyfieithwyr Cymru’	12
13. Cwynion	12

1. Cyflwyniad

Diben yr adroddiad monitro hwn yw rhoi crynodeb o weithgarwch a gwasanaethau dwyieithog yr Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) sy'n ategu ei chydymffurfiaeth â'i Chynllun Iaith Gymraeg. Mae'r adroddiad ym ymdrin â'r cyfnod rhwng 1 Ebrill 2023 a 31 Mawrth 2024.

Mae'r adroddiad yn tynnu sylw at ein hymdrechion yn yr ASB i gynnig gwasanaethau effeithiol ac ystyrlon i'n defnyddwyr dwyieithog yng Nghymru, gan gynnig darpariaeth sy'n trin y Gymraeg a'r Saesneg ar y sail eu bod yn gyfartal. Tîm yr Uned Iaith Gymraeg fewnol sy'n gyfrifol am gydlynu'r ddarpariaeth hon, ac mae'r Uned yn gweithio'n galed i sicrhau bod y ddarpariaeth yn cael ei hadolygu a'i gwella'n barhaus fel bod ein cynulleidfa ddwyieithog yng Nghymru yn cael y profiad gorau posib wrth ymgysylltu â'r Asiantaeth. Ond ni fyddai'r gwaith hwn yn bosib heb gefnogaeth a chydweithrediad parod staff yr Asiantaeth yn ei chyfanrwydd, sydd oll yn chwarae eu rhan i sicrhau diwylliant a hunaniaeth gorfforaethol ddwyieithog yr ASB yng Nghymru.

2. Amcanion yr Uned Iaith Gymraeg

Dyma brif amcanion yr Uned Iaith Gymraeg:

- Darparu a chydlynu gwasanaethau dwyieithog yn unol â Chynllun Iaith Gymraeg yr ASB
- Rhoi cyngor a chyfarwyddyd i staff yr ASB ar y polisi iaith Gymraeg a'r gofynion o ran cyfieithu
- Cyflwyno gwasanaeth cyfieithu effeithiol ac o ansawdd uchel a rheoli holl gynnwys digidol Cymraeg yr ASB, gan gynnwys ei gwefan a chyfrifon cyfryngau cymdeithasol cyfrwng Cymraeg
- Hyrwyddo a hwyluso defnydd o'r Gymraeg yn y gweithle a'r tu hwnt, a chefnogi staff i ymgymryd â hyfforddiant/gwersi Cymraeg perthnasol
- Monitro ac adrodd ar gydymffurfiaeth â'r Cynllun Iaith Gymraeg

3. Prif Brosiectau 2023-24

Mae wedi bod yn flwyddyn brysur arall i'r Uned Iaith, gan adlewyrchu gweithgarwch a chynhyrchiant yr Asiantaeth yn ei chyfanrwydd, a'r cylch gwaith ehangach a fabwysiadwyd ganddi ers i'r DU ymadael â'r Undeb Ewropeaidd. Bu'r Uned yn cydweithio ar amrywiaeth o brosiectau a llifau gwaith uchel eu proffil i sicrhau bod gwybodaeth ddwyieithog yn cael ei rhannu â'r cyhoedd a'n partneriaid mewn awdurdodau lleol. Mae'n cynnwys y canlynol:

- Ymgyrch gyfathrebu i ddathlu 10 mlynedd ers i'r Cynllun Sgorio Hyllendid Bwyd ddod yn orfodol yng Nghymru
- Creu a lansio gwefan ddwyieithog ar gyfer cyflwyno ceisiadau Cynhyrchion Rheoleiddiedig ar ran Gweinidogion Cymru
- Digwyddiad diogelwch bwyd estynedig yn ymwneud â chyw iâr o Wlad Pŵyl
- Llif gwaith Arolwg 'Bwyd a Chi 2', sef ystadegyn swyddogol sy'n mesur metrigau allweddol o ran diogelwch bwyd
- Cynnal cyfres o archwiliadau o awdurdodau lleol yn ddwyieithog, gan gynnwys cyfieithu'r Adroddiadau a'r ohebiaeth gysylltiedig

Mae'r holl ohebiaeth a chyhoeddiadau ar gyfer defnyddwyr yng Nghymru yn cael eu creu'n ddwyieithog a'u hyrwyddo trwy'r cyfryngau perthnasol i'r cyhoedd yng Nghymru. Rydym hefyd yn darparu arlwy cynhwysfawr o gynnwys dwyieithog ar-lein ar ein gwefan, food.gov. Rydym yn cyfieithu gohebiaeth o ddydd i ddydd, straeon newyddion, gwybodaeth i ddefnyddwyr, canllawiau a chynghor, ymgyrchoedd cyfathrebu a chynnwys ar gyfer y cyfryngau cymdeithasol, yn ogystal ag amryw adroddiadau, arolygon a bwletinâu.

Ar ben y gwaith prosiect hwn, rydym wedi cynhyrchu a hyrwyddo nifer o adroddiadau corfforaethol dwyieithog eleni, gan gynnwys:

3.1 Adroddiad Safonau Bwyd

Ar 8 Tachwedd 2023, cyhoeddodd yr Asiantaeth Safonau Bwyd (ASB) a Safonau Bwyd yr Alban [Ein Bwyd: Adolygiad blynyddol o safonau bwyd ledled y DU](#). Hwn oedd yr ail o gyfres o adroddiadau a fydd yn cael eu cyhoeddi'n flynyddol, fel rhan o'n hymrwymiad parhaus i dryloywder, ac er mwyn sicrhau bod seneddswyr, partneriaid masnachu a defnyddwyr gartref a thramor yn ymwybodol o'r newidiadau i'n system fwyd a'r heriau sy'n ei hwynebu. Roedd yn hollbwysig sicrhau bod adroddiad mor uchel ei broffil â chynulleidfa mor eang ar gael yn Gymraeg, a bu'r Uned Iaith yn rhan o'r prosiect sylweddol hwn o'r cychwyn cyntaf. Cafodd yr adroddiad ei lansio mewn digwyddiad yn y Senedd ym mis Tachwedd, a gafodd ei ddarlledu'n fyw ar ein cyfryngau cymdeithasol dwyieithog.

3.2 Adroddiad Blynyddol 2022 - 2023

Cyhoeddwyd [Adroddiad Blynyddol yr Asiantaeth Safonau Bwyd](#) ar gyfer y flwyddyn a ddaeth i ben ar 31 Mawrth 2023 ym mis Ionawr 2024. Mae'r adroddiad yn amlinellu perfformiad yr Asiantaeth a'i phrif weithgareddau yn ystod y flwyddyn, ac mae ar gael yn ddwyieithog ar ein gwefan.

3.3 Adroddiad Bwyd a Chi 2, Cylch 6

[Bwyd a Chi 2](#) yw ein harolwg blaenllaw sy'n mesur gwybodaeth, agweddau ac ymddygiadau a nodwyd o ran diogelwch bwyd ac ymddygiadau eraill sy'n ymwneud â bwyd. Rydym yn defnyddio contractiwr allanol, [Ipsos](#), i gynnal arolygon dwyieithog ddwywaith y flwyddyn ymhlith oedolion yng Nghymru, Lloegr a Gogledd Iwerddon, fel y'u cofnodir gan y defnyddwyr eu hunain. Mae'r Asiantaeth yn paratoi adroddiad dwyieithog ar ganfyddiadau'r cylchoedd unigol, ac eleni, gwnaethom gyhoeddi adroddiad [Cylch 6](#). Yn ogystal â chyfieithu'r adroddiad, bu'r

Uned Iaith unwaith eto eleni yn gweithio gydag Ipsos i greu arolygon post ac arolygon ar-lein dwyieithog, ynghyd â'r holl ohebiaeth gysylltiedig.

Mae'r broses gyfan yn gwbl ddwyieithog, a chaiff unrhyw ymatebion a ddaw i law eu cyfieithu i'r Saesneg a'u cynnwys yn y data. Mae'r arolwg yn cael ei anfon at fwy na 4,000 o gartrefi ledled y DU, ac mae pob aelwyd yng Nghymru yn derbyn yr holl ddogfennaeth gysylltiedig yn ddwyieithog, sy'n gyfle da i rannu hunaniaeth gorfforaethol ddwyieithog yr Asiantaeth.

3.4 Adroddiad Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau 2023

Yn 2017, cyflwynodd y llywodraeth ddeddfwriaeth arloesol a oedd yn ei gwneud yn ofyniad statudol i bob sefydliad â 250 neu fwy o weithwyr adrodd yn flynyddol ar y bwlch cyflog rhwng y rhywiau yn eu sefydliad. Mae'r ASB yn cyhoeddi ei [hadroddiad Bwlch Cyflog Rhwng y Rhywiau](#) yn ddwyieithog ar wefan GOV.UK.

4. Cyfryngau cymdeithasol

Yr Uned Iaith sy'n rheoli cyfrifon a chynnwys Cymraeg yr ASB yng Nghymru. Rydym yn rhannu negeseuon, newyddion, adnoddau a gwybodaeth bwysig â'n dilynwytrwy ein cyfrifon:

- **Facebook:** Asiantaeth Safonau Bwyd – <https://www.facebook.com/AsiantaethSafonauBwyd>
- **Instagram:** @foodgov – <https://www.instagram.com/foodgov/>
- **LinkedIn:** @Food Standards Agency – <https://www.linkedin.com/company/food-standards-agency/>
- **X:** @FSACymru – <https://x.com/FSACymru>

Mae'r Tîm Cyfathrebu canolog yn rhannu eu cynllun cyfathrebu â ni bob pythefnos, ac awn ni ati wedyn yng Nghymru i ddylunio cynnwys sy'n ategu'r gweithgarwch corfforaethol, gan deilwra'r cynnwys i weddu i'n cynulleidfa Gymraeg.

Rydym yn rhannu cynnwys yn rheolaidd, gan sicrhau bod y negeseuon Cymraeg yn cael eu cyhoeddi ar yr un pryd â'r rhai ar y cyfrifon Saesneg cyfatebol, a chreu adnoddau o'r un safon broffesiynol er mwyn cynnal yr un safon yn y ddwy iaith.

Rydym yn defnyddio ein cyfrifon i gefnogi ymgyrchoedd a gweithgarwch polisi yr ASB ar wahanol faterion yn ymwneud â bwyd, ac er mwyn rhannu gwybodaeth hollbwysig â'r cyhoedd, rhanddeiliaid a phartneriaid, gan gynnwys rhybuddion alergedd a hysbysiadau galw a thynnu cynnyrch yn ôl er mwyn diogelu defnyddwyr. Rydym hefyd yn manteisio ar gyfleoedd i greu a rhannu cynnwys sy'n benodol i Gymru, er mwyn sicrhau bod ein cyfrifon yn adlewyrchu llais a naws benodol yr ASB yng Nghymru.

Yn ystod y cyfnod hwn, gwnaethom ddechrau rhannu negeseuon dwyieithog ar LinkedIn am y tro cyntaf. Dyma lwyfan fwyaf yr ASB gyda bron i 130,000 o

ddilynwyd. Mae'n cynnig cyfle gwych i rannu negeseuon pwysig â chynulleidfa fwy a phroffesiynol, a hefyd dynnu sylw at hunaniaeth Gymraeg yr Asiantaeth.

Mae wedi bod yn gyfnod prysur ar ein cyfryngau cymdeithasol a chynhaliwyd sawl ymgyrch. Dyma nodi rhai ohonynt:

- **CSHB 10** – Er mwyn nodi 10 mlynedd ers iddi ddod yn ofynnol i ddangos Sgoriau Hylendid Bwyd yng Nghymru, gwnaeth yr ASB, mewn partneriaeth â Llywodraeth Cymru ac awdurdodau lleol, lansio ymgyrch ar 28 Tachwedd i [ddathlu llwyddiant y cynllun](#). Manteisiwyd ar y cyfryngau cymdeithasol i rannu astudiaethau achos gyda [busnesau lleol](#) ac [awdurdodau lleol](#) â'n cynulleidfa, ac i atgoffa defnyddwyr o [bwysigrwydd y Cynllun](#). Crëwyd hefyd [becyn adnoddau](#) i awdurdodau lleol i'w helpu i rannu negeseuon am lwyddiant y Cynllun.
- **Ymgyrch Labelu Figan** – Nod yr ymgyrch hon oedd helpu defnyddwyr i wneud dewisiadau bwyd diogel a helpu'r rhai sydd â gorsensitifrwydd i fwyd i ddeall pam na ddylent gymryd yn ganiataol fod label 'figan' yn golygu nad yw'r cynnyrch yn cynnwys alergenau penodol a'i bod yn ddiogel i'w fwyta. Datblygwyd [fideo pwrpasol](#) i'w rannu ar y cyfryngau cymdeithasol.
- **Cofrestru Busnesau Bwyd** – Roedd y [negeseuon hyn](#) yn targedu busnesau newydd i'w helpu i fod yn barod ar gyfer arolygiadau ac i weithredu'n ddiogel. Gwnaethom hefyd ddatblygu [pecyn adnoddau](#) 'Yma i Helpu' i awdurdodau lleol er mwyn iddynt helpu i ledaenu'r neges.
- **Bariau siocled brand ffug** – Roedd hyn yn cynnwys rhannu [negeseuon rhagweithiol](#) ar y cyfryngau cymdeithasol i gyd-fynd â'r ffilm 'Wonka' newydd, gan rybuddio defnyddwyr i beidio â bwyta bariau Wonka ffug am resymau diogelwch.
- **Gweithio gyda dylanwaddwyr** – Yn ystod y cyfnod hwn, manteisiwyd ar ddylanwaddwyr i rannu negeseuon pwysig yr Asiantaeth. Yn gyntaf, gweithiodd yr Asiantaeth gyda [@shwns](#) ar ymgyrch [diogelwch bwyd wrth fwynhau picnic](#). Yn ail, manteisiwyd ar gynulleidfa unigryw [@adamynyrardd](#) wrth iddo drafod [pwysigrwydd bod yn ddiogel wrth fforio](#). Gwnaeth y ddwy ymgyrch hon roi cyfle i'r Asiantaeth dargedu defnyddwyr Cymraeg a chyrraedd cynulleidfa ehangach.
- **Cyw iâr o Wlad Pwyl** – Yn dilyn cynnydd mewn achosion o Salmonella a oedd yn gysylltiedig â chynnyrch dofednod a fewnforiwyd o Wlad Pwyl, rhannwyd [cynnwys rhagweithiol](#) ar y cyfryngau cymdeithasol i atgoffa defnyddwyr i gymryd gofal wrth drin, paratoi a choginio dofednod.
- **Negeseuon arferol** – Yn ogystal â'r ymgyrchoedd penodol uchod, rydym wedi bod yn brysur yn rhannu amrywiaeth o negeseuon arferol dros y cyfnod dan sylw. Fel bob blwyddyn, rhannwyd [pecyn adnoddau](#) i fyfyrwyr er mwyn gwella eu hymwybyddiaeth o arferion diogelwch a hylendid bwyd da. Gwnaethom gynnal ein hymgyrch gyfathrebu arferol dros y Nadolig i wella ymwybyddiaeth o arferion diogelwch bwyd a hylendid da yn ystod y gwyliau. Roedd yr ymgyrch yn ymdrin â phynciau'r Nadolig, gan gynnwys [dadmer a choginio'ch twrci](#), [gwirio'r sgôr hylendid bwyd](#) cyn trefnu parti Nadolig, pwysigrwydd [cofio am y rheiny ag alergeddau](#), a bod yn [ymwybodol o Listeria](#) dros gyfnod yr ŵyl. Ac, ar thema Listeria, cyhoeddodd yr ASB a

Safonau Bwyd yr Alban gyngor newydd ym mis Gorffennaf 2023 ynghylch bwyta pysgod mwg oer a physgod wedi'u cochi sy'n barod i'w bwyta. Er mwyn helpu i ledaenu'r cyngor newydd hwn, rhannwyd cynnwys perthnasol ar ein cyfryngau cymdeithasol a datblygwyd [pecyn adnoddau](#) i awdurdodau lleol er mwyn eu helpu i rannu'r neges gyda'u cynulleidfaoedd a chefnogi swyddogion awdurdodau lleol, yn enwedig wrth gynnal arolygiadau mewn cyfleusterau arlwyio mewn lleoedd fel cartrefi gofal, ysbytai a hosbisau.

Mae'r cyfryngau cymdeithasol yn parhau i fod yn arf defnyddiol i gyrraedd cynulleidfa Gymreig a Chymraeg, gan sicrhau bod ganddynt fynediad at wybodaeth ddefnyddiol a pherthnasol yn eu dewis iaith.

5. Gwefan food.gov

Gwefan gynhwysfawr yr Asiantaeth, [food.gov](#), yw ein prif ddull o rannu ein gwybodaeth a'n canllawiau hollbwysig ar ddiogelwch a safonau bwyd, ac rydym yn falch iawn bod y wefan yn ddwyieithog i raddau helaeth iawn. Mae strwythur y wefan yn gyson ag arferion gorau yn y maes a gellir toglo o un iaith i'r llall yn hawdd. Gall defnyddwyr weld yn glir pa wybodaeth sydd ar gael ym mha iaith.

Mae swyddogion yr Uned Iaith hefyd yn olygyddion gwe, ac rydym yn defnyddio rota ddyddiol i fonitro a diweddarau'r system rheoli cynnwys. Bob wythnos, bydd y tîm digidol a chyfathrebu yn rhannu cynllun gwaith â'r Uned Iaith i ddangos beth fydd yn cael ei ychwanegu neu ei addasu ar y wefan a phryd. Gallwn fynd ati'n rhagweithiol wedyn i gyfieithu unrhyw gynnwys a fydd yn cael ei uwchlwytho. Drwy hyn, gallwn sicrhau bod y wefan yn cydymffurfio â'n rhwymedigaethau o ran dwyieithrwydd a bod cynnwys Cymraeg yn cael ei gyhoeddi ar yr un pryd â'r cynnwys Saesneg cyfatebol. Mae ein perthynas waith effeithiol gyda chydweithwyr yn y tîm digidol a sianeli, a'r prosesau cynllunio sydd ar waith, yn golygu bod uwchlwytho'n ddwyieithog yn rhan annatod o'r broses llunio cynnwys ar gyfer y wefan. Mae gwaith y wefan yn rhan fawr o waith yr Uned erbyn hyn, ac rydym yn gweithio'n galed i sicrhau bod taith y defnyddiwr gystal yn y ddwy iaith.

Dylid nodi nad yw rhywfaint o gynnwys mwy technegol a gwyddonol y wefan yn cael ei gyfieithu am ei fod wedi'i eithrio yn ôl ein blaenoriaethau cyfieithu a amlinellir yn y Cynllun Iaith. At ei gilydd, bydd y cynnwys uniaith Saesneg o dan y faner 'Gwyddoniaeth a Thystiolaeth', ond hyd yn oed yn yr adran honno, rydym wedi sicrhau bod yr haenau uchaf ar gael yn Gymraeg.

6. Cysylltu â ni

Erbyn hyn, bydd defnyddwyr yn cysylltu â'r Asiantaeth drwy'r wefan yn bennaf, ac mae modd gwneud hynny yn y ddwy iaith, gan ddefnyddio'r dudalen [cysylltu](#). Ceir adran ar wahân hefyd os bydd aelod o'r cyhoedd eisiau [rhoi gwybod](#) i'r Asiantaeth am broblem gyda bwyd, gydag opsiynau dwyieithog cynhwysfawr sy'n ei gwneud yn hawdd i ddefnyddwyr rannu gwybodaeth â ni yn eu dewis iaith.

Os bydd aelod o'r cyhoedd yn dymuno ffonio'r ASB, mae gennym un llinell gymorth ganolog (0330 332 7149) sydd â neges ddwyieithog yn cynnig dewis iaith i'r sawl sy'n ffonio. Nid oes rhif ffôn uniongyrchol ar gyfer yr ASB yng Nghymru mwyach, ond os daw galwad gan siaradwr Cymraeg ar y llinell ganolog, caiff yr alwad ei chyfeirio at swyddog dwyieithog yn y tîm Cymorth Busnes a fydd yn ateb gyda chyfarchiad dwyieithog. Os bydd defnyddwyr eisiau trafod eu hymholiad yn Gymraeg, gallant wneud hynny naill ai gyda'r swyddog dan sylw, neu drwy gael eu cyfeirio at siaradwr Cymraeg yn y tîm perthnasol. Wrth barhau i recriwtio yn unol â'n [Strategaeth Sgiliau Cymraeg](#), rydym wedi llwyddo i sicrhau bod gennym siaradwyr Cymraeg rhugl yn y rhan fwyaf o dimau'r ASB yng Nghymru. Mae gennym hefyd siaradwyr Cymraeg ymhlith yr uwch-dîm rheoli. Mae hyn yn golygu bod modd cyfeirio'r sawl sy'n ffonio at swyddog neu uwch-aelod o staff Cymraeg ei iaith sydd ag arbenigedd polisi ym mron pob un o feysydd polisi'r Asiantaeth. Y ddau dîm sydd heb siaradwr Cymraeg ar hyn o bryd yw'r tîm Strategaeth Deddfwriaethol a'r tîm Digwyddiadau (*Incidents*). Pan ddaw'n bryd recriwtio i swyddi gwag yn y timau hyn, bydd gofynion ieithyddol yn cael eu hystyried ochr yn ochr â gofynion eraill y swyddi.

7. Ymwybyddiaeth

Yn ogystal â'r sesiynau cynefino arferol i'r staff, gwnaethom gynnal nifer o sesiynau ymwybyddiaeth mewnol ac allanol yn ystod y flwyddyn adrodd.

Diwrnod Cwrdd i Ffwrdd Cyfarwyddiaeth y DU a Materion Rhyngwladol (UKIA)

Gwnaeth yr Uned Iaith gyflwyniad cynhwysfawr a rhyngweithiol ar ein gwaith, y gofynion deddfwriaethol, a'r iaith Gymraeg yn niwrnod Cwrdd i Ffwrdd UKIA yn Llundain ym mis Ionawr 2024. Cawsom adborth cadarnhaol dros ben gan gydweithwyr a'r Cyfarwyddwyr, ac mae wedi arwain at wahoddiadau i gymryd rhan yn niwrnodau Cwrdd i Ffwrdd y Cyfarwyddiaethau eraill.

Hyfforddi'r Hyfforddwr

Ddechrau 2024, comisiynodd yr Uned Iaith gwrs 'Hyfforddi'r Hyfforddwr' gan Gwmni Iaith Cyf, gyda'r nod o wella ein sgiliau cyflwyno a'n dulliau o gynllunio sesiynau ymwybyddiaeth i staff yr Asiantaeth. Daeth dau hyfforddwr atom am ddeuddydd, ar 7 ac 8 Chwefror 2024, i gyflwyno'r cwrs a'n helpu i lunio adnoddau defnyddiol a chreadigol y gallwn eu defnyddio yn ein sesiynau ymwybyddiaeth.

Cymdeithas Cyfieithwyr Cymru

Cawsom wahoddiad gan Gymdeithas Cyfieithwyr Cymru i gyflwyno sesiwn i aelodau ar waith a strwythur yr Uned Iaith, fel rhan o ymgais ar draws y Gymdeithas i rannu arferion da ymhlith aelodau a sefydliadau cydnabyddedig.

Wythnos Dysgu Datganoli

I nodi Wythnos Datganoli Cymru, trefnodd yr Asiantaeth sesiwn ar-lein i staff gan yr Uned Iaith i drafod cymhlethdodau gweithio'n ddwyieithog mewn cyd-destun datganoledig, a hynny ar draws y tair gwlad.

8. Gweithdrefnau Mewnol

Mae'r ASB yng Nghymru yn parhau i weithredu nifer o fesurau corfforaethol i wella ein diwylliant, ein hunaniaeth gorfforaethol ddwyieithog a'n darpariaeth Gymraeg yn fewnol.

8.1 Hybiau dwyieithog ar y fewnrwyd

Mae gennym hybiau ar ein mewnrwyd, sef 'gwefannau' bach ar gyfer timau unigol yr Asiantaeth Safonau Bwyd. Gall staff droi at yr hybiau i gael gwybodaeth a newyddion am y tîm, gwybod pwy sy'n gweithio ynddo, sut i gysylltu, cylch gwaith y tîm ac unrhyw adnoddau defnyddiol. Mae gan dîm yr ASB yng Nghymru ei hyb ei hun sy'n ddwyieithog, a hynny er mwyn parchu hunaniaeth y tîm, normaleiddio elfennau o weithio dwyieithog yn fewnol a rhoi dewis iaith i'r staff. Fel un o dimau corfforaethol allweddol yr Asiantaeth sy'n darparu gwasanaethau i staff ar draws yr Asiantaeth, mae gan yr Uned Iaith ei hyb ei hun hefyd. Rydym wedi manteisio ar y cyfle hwn i dynnu holl adnoddau'r Uned Iaith at ei gilydd mewn un man a'u hyrwyddo i'r staff. Mae'r hyb dwyieithog yn esbonio sut i gysylltu â'r Uned i wneud cais cyfieithu ac yn amlinellu ein safonau gwasanaeth. Mae'n cynnwys y Cynllun Iaith, y Cynllun Gweithredu cysylltiedig, y Strategaeth Sgiliau Dwyieithog, pecyn Cysgliad, ymadroddion dwyieithog defnyddiol gan gynnwys llofnodion e-byst a negeseuon allan o'r swyddfa, a therminoleg ddefnyddiol arall. Rydym hefyd wedi cynnwys fideo byr yn cyflwyno'r tîm, ein gwaith a'r rhesymau dros ddarparu gwasanaethau dwyieithog yng Nghymru. Ceir adran hefyd sy'n amlinellu'r ddarpariaeth dysgu Cymraeg a gynigir gan yr Asiantaeth, ac adran sy'n egluro am rôl y Comisiynydd Iaith a sut y mae'n rheoleiddio ein cydymffurfiaeth â'n Cynllun Iaith statudol.

8.2 Sesiynau cynefino i staff newydd

Mae pob aelod newydd o staff sy'n ymuno â'r ASB yn cael diwrnod cynefino ar ei ddiwrnod cyntaf yn y swydd. Mae'r sesiwn gynefino'n cynnwys cyflwyniad i waith yr Uned Iaith a'r Cynllun Iaith, gan sicrhau bod pob aelod newydd o staff ledled y corff yn ymwybodol o'r gofyniad i weithio'n ddwyieithog yng Nghymru. Erbyn hyn, cânt eu cyfeirio hefyd at hyb newydd yr Uned Iaith, er mwyn iddynt weld yr holl wybodaeth ac adnoddau sydd ar gael iddynt mewn un man.

Pan fydd aelodau newydd o staff yn ymuno â'r ASB yng Nghymru, mae'r Uned Iaith yn anfon neges i'w croesawu sy'n egluro pwy ydyn ni a beth rydyn ni'n ei wneud. Rydym yn atodi fideo'r Uned ac yn amlinellu ein gwaith yn fras. Rydym hefyd yn trefnu cyfarfod Teams er mwyn cyfarfod a chael sgwrs â phob un. Gan adeiladu ar yr wybodaeth a gawsant yn y diwrnod cynefino cyffredinol, maent yn cael cyflwyniad manylach ar swyddogaethau a gwasanaethau'r Uned Iaith a sut i wneud cais amdanynt. Byddwn yn siarad am eu rolau ac yn egluro pa gamau y bydd angen iddynt eu cymryd er mwyn cyflawni eu dyletswyddau personol fel rhan o'r Cynllun. Rydym yn eu hannog i fanteisio ar gyfleoedd i ddysgu'r iaith, er enghraifft trwy Cymraeg Gwaith, ac yn cynnig ein cefnogaeth yn hyn o beth. Ond rydym hefyd yn pwysleisio bod agwedd gadarnhaol cyn bwysiced â'r gallu i siarad yr iaith.

8.3 Negeseuon y Cyfarwyddwr

Yn dilyn proses ailstrwythuro sefydliadol y llynedd, daeth yr ASB yng Nghymru yn rhan o gyfarwyddiaeth UKIA, dan arweinyddiaeth y Cyfarwyddwr, Anjali Juneja. Mae Anjali yn anfon neges at holl staff y Gyfarwyddiaeth bob pythefnos. O'r adeg y daeth yr ASB yng Nghymru yn rhan o UKIA, gofynnodd Anjali i'r Uned gyfeithu ei negeseuon fel eu bod yn cael eu rhannu'n ddwyieithog. Mae agendâu cyfarfodydd staff y Gyfarwyddiaeth a gynhelir ar-lein ac wyneb yn wyneb hefyd yn cael eu rhannu'n ddwyieithog. Mae hyn yn adlewyrchu'r ymwybyddiaeth o hunaniaeth gorfforaethol ddwyieithog yr ASB yng Nghymru, a'r parch tuag ati ym mhob rhan o'r Asiantaeth ac ar bob lefel.

8.4 Iechyd Da – grŵp cymorth staff ar gyfer iechyd a lles

Yn ystod y flwyddyn, mae gwaith y gweithgor iechyd a lles wedi parhau. Mae'n hybu ymgyrchoedd, digwyddiadau a mentrau i wella a hyrwyddo lles staff. Mae'r grŵp yn hyrwyddo pob digwyddiad ac yn cynhyrchu'r holl adnoddau'n ddwyieithog. Mae'r rhain yn cynnwys cylchlythyr iechyd a lles chwarterol, a gyhoeddir yn Gymraeg ac yn Saesneg, yn ogystal â chanllawiau eraill i staff, er enghraifft canllawiau ar wirfoddoli a gweithgarwch corfforol. Mae'r cylchlythyr yn cynnwys 'Cornel Gymraeg', sy'n tynnu sylw at hanesion, traddodiadau neu faterion diwylliannol Cymreig a Chymraeg, ac yn cyflwyno geirfa ac ymadroddion defnyddiol i staff.

Mae un o bencampwyr iechyd meddwl yr ASB yng Nghymru yn ddwyieithog, a gall gynnig cymorth gwerthfawr yn Gymraeg ac yn Saesneg. Mae hyn yn hanfodol gyda gwasanaethau cymorth fel iechyd meddwl, oherwydd gallai peidio â chynnig dewis iaith fod yn niweidiol i bobl sydd mewn cyflwr bregus wrth geisio cymorth.

9. Nifer a Chanran y Staff Dwyieithog

Mae nifer y swyddi yn yr ASB yng Nghymru wedi cynyddu dros y blynyddoedd diwethaf i adlewyrchu cyfrifoldebau ehangach yr Asiantaeth yn sgil ymadawiad y Deyrnas Unedig â'r Undeb Ewropeaidd, yn enwedig ym maes cynhyrchion rheoleiddiedig. Erbyn hyn, rydym yn cyflogi 62 aelod o staff. Mae [diwylliant gweithio'r ASB](#) yn golygu ein bod yn cynnig ffyrdd hyblyg o weithio (gan gynnwys y dewis i weithio'n gyfan gwbl o gartref) ac offer digidol sy'n hwyluso gweithio o bell. Mae nifer sylweddol o staff yr ASB yn gweithio gartref erbyn hyn, ac o'r herwydd rydym yn recriwtio o ardal ddaearyddol ehangach nag erioed ar gyfer swyddi yng Nghymru. Bellach, mae nifer o staff yr ASB yng Nghymru yn gweithio yn Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon.

Er gwaetha'r cynnydd mewn niferoedd a'r dosbarthiad daearyddol, mae dros 27% o staff yr ASB yng Nghymru yn siaradwyr Cymraeg rhugl, gan gynnwys aelodau o'r Uwch-dîm Rheoli. Mae gan 35% o'r staff rywfaent o allu Cymraeg (Sylfaenol-Canolig – Rhugl) a dim ond 9 aelod o staff sy'n nodi nad oes ganddynt unrhyw Gymraeg o gwbl. Gweler y tabl isod i weld dadansoddiad manwl. Mae ein [Strategaeth Sgiliau Cymraeg](#) (a ddisgrifir yn fanylach yn 9.1 isod) yn sicrhau y caiff swyddogion Cymraeg eu hiaith eu penodi i swyddi y nodir bod y Gymraeg yn hanfodol ar eu cyfer. Mae hefyd yn sicrhau ein bod yn cynllunio gallu Cymraeg ar gyfer pob tîm a

bod ein harferion recriwtio yng Nghymru yn ein helpu i gyflawni amcanion y Strategaeth.

Mae'r Asiantaeth Safonau Bwyd yng Nghymru yn rhoi pwyslais ar agwedd staff at y Gymraeg, yn ogystal â'u gallu. Mae gweithgarwch codi ymwybyddiaeth parhaus yr Uned yn sicrhau bod ymwybyddiaeth yn uchel iawn ymhlith staff ac mae gweithio dwyieithog yn rhan annatod o ddiwylliant a hunaniaeth gorfforaethol yr Asiantaeth yng Nghymru.

Roedd 62 o swyddi yn yr ASB yng Nghymru yn ystod 2023-24, a 6 swydd wag, gyda rhai yn cael eu llenwi/gadael yn ystod y cyfnod dan sylw. Gofynnwyd i staff hunanasesu eu lefel o allu Cymraeg trwy holiadur e-bost. Mae'r tabl canlynol yn nodi asesiad y gweithwyr eu hunain o'u gallu Cymraeg:

Rhugl	17	27.4%
Canolig	1	1.6%
Sylfaenol – Canolig	4	6.5%
Sylfaenol	31	50%
Dim	9	14.5%

Mae diffiniadau'r lefelau wedi'u seilio ar lefelau [Dysgu Cymraeg](#).

9.1 Strategaeth Sgiliau Dwyieithog

Mae [Strategaeth Sgiliau Dwyieithog](#) ar waith yn yr ASB, sy'n amlinellu sut y byddwn yn cynnal gweithlu dwyieithog digonol er mwyn darparu gwasanaeth Cymraeg effeithiol yng Nghymru. Mae'r Asiantaeth Safonau Bwyd wedi ymrwymo i ddarparu gwasanaeth Cymraeg effeithiol yng Nghymru, yn unol â'r ymrwymïadau yn ein Cynllun Iaith Gymraeg.

Mae darparu gwasanaeth ystyrlon yng Nghymru, nad yw'n trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, gan ddarparu gwasanaethau cyfartal yn y ddwy iaith, yn gofyn am weithlu medrus a all weithio'n ddwyieithog. Er mwyn cynnal y gweithlu dwyieithog medrus hwn, mae'n rhaid i ni ddenu a chadw staff sy'n siarad Cymraeg ar draws holl dimau a phroffesiynau'r ASB yng Nghymru. Yn ogystal â hyn, mae angen rhoi cyfle i staff cyfredol ymgymryd â hyfforddiant i ddatblygu neu wella eu sgiliau Cymraeg.

Bydd ein Strategaeth Sgiliau Cymraeg yn ein helpu i reoli a chynllunio sgiliau iaith staff. Mae'n cwmpasu'r meysydd allweddol canlynol:

- Gwella'r gwasanaethau dwyieithog a ddarparwn
- Pennu lefel sgiliau Cymraeg (darllen, ysgrifennu, gwrando a siarad) sy'n ofynnol ar gyfer timau a swyddi ledled yr ASB yng Nghymru
- Recriwtio unigolion sydd â'r lefel briodol o sgiliau Cymraeg ar gyfer pob swydd sy'n cael ei hysbysebu
- Hyrwyddo a dathlu gweithle dwyieithog, yn fewnol ac yn allanol, gyda'r bwriad o ddenu a chadw staff dwyieithog

- Cynyddu'r cyfleoedd i staff ddatblygu eu sgiliau Cymraeg a magu eu hyder

Ein nod tymor hwy yw sicrhau bod ein gwasanaeth Cymraeg yn bodloni'r gofynion a nodir ym Mesur y Gymraeg 2011, oherwydd gallent fod yn uniongyrchol berthnasol i'r ASB yn y dyfodol. Dylai hefyd gyfrannu at darged uchelgeisiol Llywodraeth Cymru o gyrraedd miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 ac anrhydeddu ymrwymiad yr ASB i Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015, sef Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu.

9.2 Recriwtio

Yn unol â darpariaethau ein [Strategaeth Sgiliau Dwyieithog](#), hysbysebir pob swydd wag yng Nghymru naill ai fel 'Cymraeg – dymunol' neu 'Cymraeg – hanfodol', fel y bo'n briodol, er mwyn sicrhau bod y gallu i siarad Cymraeg ym mhob tîm.

Penderfynir ar y gofyniad hwn fesul achos mewn cysylltiad â Chyfarwyddwr Cymru a'r Uned Iaith, ac yn unol â meysydd lle bo angen penodol am siaradwyr Cymraeg (megis yr adran Gyfathrebu neu o fewn y tîm Cymorth Busnes). Pan fo'r meini prawf hyn wedi'u cynnwys mewn hysbysebion swyddi, esbonnir pam y gwnaed hynny (er enghraifft, i ddarparu gwasanaeth dwyieithog ar brif linell ffôn yr ASB yng Nghymru), er mwyn sicrhau nad yw'r rhain yn mynd yn feini prawf 'tic yn y bocs' cyffredinol.

Yn ystod 2023-24, ni chafodd unrhyw swyddi eu hysbysebu fel swydd 'Cymraeg – hanfodol'. Roedd pob swydd a hysbysebwyd yng Nghymru yn cynnwys 'Cymraeg – dymunol' yn y fanyleb swydd, gan gynnwys cyfiawnhad dros pam y byddai cael siaradwr Cymraeg yn fuddiol yn y rôl honno.

10. Hyfforddiant iaith

Mae holl aelodau staff swyddfa Cymru wedi cael hyfforddiant ymwybyddiaeth iaith sy'n eu helpu i ddeall mwy am y Gymraeg, ei hanes a'i statws yng Nghymru, yn ogystal â dysgu am yr hyn y mae'n ofynnol iddynt ei wneud er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â Chynllun Iaith Gymraeg statudol yr Asiantaeth. Mae gan yr Uned Iaith 'hyb' ar y fewnrwyd sy'n atgyfnerthu'r negeseuon hyn. Mae gan yr Uned Iaith hefyd grŵp ar Microsoft Engage, sef platfform rhwydweithio cymdeithasol mewnol, ac rydym yn rhannu newyddion a deunydd perthnasol am y Gymraeg ar y grŵp hwn.

Caiff staff sy'n dymuno dysgu Cymraeg, neu fagu eu hyder/defnydd o'r iaith, eu cyfeirio at yr adnoddau perthnasol (er enghraifft Cymraeg Gwaith, Say Something in Welsh) gan yr Uned Iaith. Mae'r ASB hefyd wedi cofrestru ar gyfer y modiwl Cymraeg Gwaith ar-lein (Canolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol) ac mae'n annog staff yn y swyddfa yng Nghymru, a'r tu hwnt, i ymgymryd â'r modiwl i ddysgu Cymraeg sylfaenol i'w defnyddio yn y gweithle.

At hynny, mae'r Uned Iaith bob amser ar gael i ddarparu cefnogaeth fentora, boed wyneb yn wyneb neu drwy gyfrwng arall (negeseuon gwib, cyfryngau cymdeithasol) er mwyn helpu staff i ddatblygu yn y maes hwn.

11. Technoleg Gwybodaeth

Mae gan bob aelod o staff yr ASB sy'n dymuno gweithio'n ddwyieithog feddalwedd Cysgliad ar eu dyfeisiau. Mae gan holl staff yr ASB yng Nghymru lofnod a negeseuon allan o'r swyddfa dwyieithog ar eu cyfrifon e-bost, wedi'u cyfieithu gan yr Uned Iaith. Anogir staff Cymraeg eu hiaith i ddrafftio testun a gohebiaeth yn Gymraeg, ac mae'r Uned Iaith wrth law bob amser i wirio'r gwaith hwn yn ôl y gofyn.

Mae'r Uned Iaith yn parhau i ddefnyddio meddalwedd cof cyfieithu Phrase (Memsources gynt) i sicrhau cysondeb a chywirdeb ein cyfieithiadau. Rydym hefyd yn parhau i ddatblygu cronfa derminoleg fewnol sy'n ymwneud yn benodol â'n meysydd gwaith, a chaiff ei safoni mewn cydweithrediad â Chanolfan Bedwyr a'i chyhoeddi hefyd ar y [Porth Termau](#).

Mae'r Uned Iaith yn rheoli holl gyfrifon a chynnwys cyfryngau cymdeithasol Cymraeg yr ASB fel y nodir yn adran 4.

Mae swyddogion yr Uned Iaith i gyd wedi cael eu hyfforddi i fod yn olygyddion y wefan, ac rydym yn uwchlwytho holl gynnwys Cymraeg yr Asiantaeth i wefan food.gov yn ôl yr angen. Gall yr Uned Iaith hefyd adeiladu ac addasu strwythur y wefan yn ôl yr angen i gefnogi'r cynnwys Cymraeg, sy'n cynyddu drwy'r amser. Disgrifir hyn yn fanylach yn adran 5.

Mae gwybodaeth am yr Uned Iaith a pholisi iaith Gymraeg yr ASB ar gael yn rhwydd yn fewnol ar hyb yr Uned, ac yn allanol ar ein [gwefan gyhoeddus](#).

12. Sefydliad Cymeradwy 'Cymdeithas Cyfieithwyr Cymru'

Yr ASB oedd un o'r cyrff cyntaf i gael ei nodi'n sefydliad cymeradwy gan Gymdeithas Cyfieithwyr Cymru. Mae'r gydnabyddiaeth barhaus hon yn dyst i'n hymrwymiad i ddarparu gwasanaethau dwyieithog o'r ansawdd uchaf i'r cyhoedd yng Nghymru a safon a chymhwysedd ein cyfieithwyr. Mae'r Gymdeithas yn cynnal cyrsiau hyfforddi, sgysiau rhithwir dros ginio a gweithdai cyfieithu'n rheolaidd, a manteisiodd aelodau staff yr Uned ar nifer o'r cyfleoedd hyn eleni. Roeddem yn falch iawn hefyd fod un o aelodau staff yr Uned wedi ennill aelodaeth o'r Gymdeithas eleni drwy basio'r arholiad aelodaeth heriol.

13. Cwynion

Ni chafwyd unrhyw gwynion am ddarpariaeth Gymraeg yr ASB yn ystod 2023-24.